

Çevrimiçi Tartışma Ortamlarına Katılıma İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı

Fatma Betül Kurnaz

Esin Ergün

Hale Ilgaz

Bu çalışmada öğrencilerin çevrimiçi tartışma ortamlarına katılımlarını değerlendirmek amacı ile bir dereceli puanlama anahtarı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bunun için 2015-2016 öğretim yılı yaz döneminde hem yüz yüze hem de uzaktan yürütülen bir derse devam eden 168 öğrenci ile çalışılmıştır. Dereceli puanlama anahtarı, alan yazından hareketle iki bölüm (Biçim ve İçerik ile Sayı ve Yoğunluk) ve toplamda yedi ölçütten oluşmuştur. "Biçim ve İçerik" bölümü iletinin konuya uygunluğu, iletinin anlaşılabilirliği, iletinin özgün değeri, iletinin etkileşimsel değeri, konuyu yönlendirme ölçütlerinden; "Sayı ve Yoğunluk" bölümü ise ileti sayısı ve ileti yoğunluğu ölçütlerinden oluşmaktadır. Öğrencilere çevrimiçi bir tartışma ortamında dört farklı tartışma konusu verilmiştir. Öğrencilerin gönderdikleri mesajlar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı çözümlenmiştir. Kodlayıcılar arası güvenilirlik G ve Φ katsayıları hesaplanmış ve sonuçların tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca iç tutarlılığı Cronbach'ın alfa katsayısı ile hesaplanmış ve Cronbach'ın alfa katsayısı farklı tartışma ortamlarında .70 ile .94 arasında değerler almıştır. Yapı geçerliğe ilişkin kanıtları elde etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda, birinci boyutu oluşturan biçim ve içerik alt faktörünün tek boyutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sayı ve yoğunluk alt boyutu alanyazına ve uzman görüşüne dayalı olarak dereceli puanlama anahtarına eklenmiştir. Elde edilen bulgular, dereceli puanlama anahtarının güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir.

Çevrimiçi derslerde öğrenci katılımı ders materyallerine erişmek, tartışma ortamlarına mesaj göndermek ve okumak, çevrimiçi sınavlara katılmak, sohbet odasında ve beyaz tahtada eşzamanlı olarak etkileşim kurmak, kaynakları paylaşmak vb. etkinliklerle gerçekleştirilebilir. Bu eylemlerde genellikle veri tabanlarında veya veri dosyalarında saklanır ve işlem günlüğüne otomatik olarak belirli bir biçimde kaydedilir. Öğrenci katılımında, niceliğin yanında nitelik de önemlidir. Bu nedenle mesaj sayısı ve mesaj uzunluğu yanında öğrencinin bilişsel bilgisinin, etkileşiminin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Dennen, 2008; Zhu, 2006).

Bu çalışmada çevrimiçi öğrenme ortamlarında kullanılan çevrimiçi tartışmalarda öğrencilerin katılımlarını değerlendirmek üzere analitik dereceli puanlama anahtarı geliştirilmiştir. Bu amaçla geliştirilen dereceli puanlama anahtarı "biçim ve içerik" ve "sayı ve yoğunluk" olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlarda yer alan ölçütler uzman görüşüne dayalı olarak ağırlıklandırılmıştır. Bu ağırlıklandırma sonucunda öğrencilerin çevrimiçi tartışma ortamına katılımına ilişkin performansları yedi ile 100 arasında bir puanla değerlendirilebilmektedir. Ayrıca çevrimiçi tartışma ortamına birden fazla katılım gösteren öğrencilerin her mesajı/katılımı ayrı değerlendirilir ve ortalama puanı hesaplanır. Dört farklı çevrimiçi tartışma ortamı oluşturulmuş ve öğrencilerin katılımı sağlanmıştır. Bu katılımlar ÇTOKDPA ile değerlendirilmiştir ve yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler, ÇTOKDPA'nın geçerli ve güvenilir sonuçlar verebileceğini göstermektedir.

Dereceli puanlama anahtarlarının öğrencinin performans düzeyi hakkında detaylı bilgi sunmasına rağmen kullanıcıların puanlama ve değerlendirme konusundaki bilgi ve deneyim eksiklikleri puanlamada nesneliği azaltabilir. Bu nedenle değerlendiricilerin öğrenci performansını değerlendirmeden önce dereceli puanlama anahtarları hakkında bilgi ve deneyime sahip olmaları, puanlama sırasında nesnel bir tutuma sahip olmaları gerekmektedir (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2009). Bu nedenle bu dereceli puanlama anahtarını kullanmaya başlamadan önce nasıl puanlanması gerektiği iyi anlaşılmalıdır.

Daha detaylı bilgi için bakınız:

Çevrimiçi Tartışma Ortamlarına Katılıma İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı

	Ölçütler	1	2	3	Puan
BİÇİM VE İÇERİK	İletinin konuya uygunluğu (İKÜ) (%21)	İleti içerik ile ilgisizdir ya da çok sayıda yanlış bilgi, ilke, genellemelerden söz edilmiştir. Not: İleti içerikle ilgili değilse öğrencinin yanıtına diğer altı boyuttan 0 puan verilmesi gerekmektedir.	İleti kısmen içerik ile ilgilidir.	İleti tümüyle içerik ile ilgilidir ve yanlış bilgi, ilke ya da genellemeler içermemektedir.	
	İletinin anlaşılabilirliği (İA) (%9)	İleti açık ve anlaşılır değildir. Anlatılmak istenen yargı anlaşılmamaktadır.	İleti kısmen açık ve anlaşılırdır.	İleti açık ve anlaşılırdır.	
	İletinin özgün değeri (İÖD) (%21)	İleti kendinden öncekilerin tekrarını içermektedir.	İleti ilke, açıklama, soru ya da örnekler içermektedir ya da iletide kendinden önceki görüşlerin dışında farklı bir görüş öne sürülmüştür.	İleti eleştirel bir bakış açısı içermektedir ya da iletinin içeriği ilişkili diğer kavram ya da örneklerle desteklenmiştir.	
	İletinin etkileşimsel değeri (İED) (%12)	Sorulan sorulara yanıt vermiştir ya da tartışmaya açıklık getirerek katılım göstermiştir. Kendisi soru sormamıştır.	Diğerlerinin sorduğu sorulara yanıt vermeden yeni sorular sorarak etkileşimi devam ettirmiştir.	Sorulan sorulara yanıt vermiştir ve yeni sorular sormuştur.	
	Konuyu yönlendirme (KY) (%21)	İletide yeni bir bilgi bulunmaktadır ya da yalnızca önceki bilgilerin tekrarını içermektedir.	İletide aykırı ya da yeni bir örnekle veya soruyla problem durumlarından söz edilmiş ve konu kısmen yönlendirilmiştir.	İletide aykırı ya da yeni bir örnekle problem durumlarından ve çözümlerinden söz edilmiş ve konu genişletilerek yönlendirilmiştir.	
İLETİLERİN İÇERİĞİNE İLİŞKİN TOPLAM PUAN					
Toplam puan elde edilirken her bir ileti ayrı olarak değerlendirilir. Tüm iletilerden elde edilen puanların ortalaması alınarak iletilerin içeriğine ilişkin toplam puan elde edilir.					
		1	2		
SAYI VE YOĞUNLUK	İleti sayısı (İS) (%8)	Tüm katılımcılara ait ileti sayısının ortalamasının altında katılım göstermiştir.	Tüm katılımcılara ait ileti sayısının ortalamasına eşit ya da ortalamasının üstünde katılım göstermiştir.		
	İleti yoğunluğu (İY) (%8)	Katılımcının kullandığı toplam sözcük sayısı tüm kullanılan sözcük sayısının ortalamasının altındadır.	Kullandığı toplam sözcük sayısı tüm kullanılan sözcük sayısına eşit ya da ortalamasının üstündedir.		
İLETİ SAYISI VE YOĞUNLUĞUNA İLİŞKİN TOPLAM PUAN					
Öğrencinin toplam ileti sayısına ve ileti yoğunluğuna göre dereceli puanlama anahtarından aldığı puan değişir. İleti sayısı ve yoğunluğu belirlendikten sonra alt boyutlara ilişkin ağırlıklar dikkate alınarak değerlendirme yapılır.					

ÇEVİRİMİÇİ KATILIM PUANININ HESAPLANMASI

İletilerin İçeriğine İlişkin Toplam Puan (İİTP)¹= (İKÜ*7) + (İÖD*7) + (İED*4) + (İA*3) + (KY*7)

İleti Sayısı ve Yoğunluğuna İlişkin Toplam Puan (İSYTP)= (İS*4) + (İY*4)

Çevrimiçi Katılım Puanı=İİTP+İSYTP

ÇEVİRİMİÇİ TARTIŞMA ORTAMLARINA KATILIM DÜZEYİNE İLİŞKİN TOPLAM PUAN:

.....

¹ Aynı öğrenciye ait tüm iletilerden elde edilen puanların aritmetik ortalaması alınarak o öğrenciye ait toplam puan elde edilir.